

Artikel-10-status voordelig voor totale varkenssector

Alert blijven op ziekte van Aujeszky

Henk Bosch, redacteur

Sinds 1 januari 2009 heeft Nederland officieel de artikel-10-status voor de ziekte van Aujeszky. Wat betekent dat voor de varkenshouder? En wat voor de handel in levende dieren dan wel vleesproducten? We vragen het aan Jan Klaver van de PVE (Productschappen Vee, Vlees en Eieren). De PVE begeleidde het proces van aanvraag.

“De artikel-10-status voor de ziekte van Aujeszky wil zeggen dat we er vrij van zijn, dat we er niet tegen vaccineren, dat we een monitoringsprogramma hebben, dat de ziekte aangifteplichtig is en dat we een systeem hebben om ook in wilde dieren de ziekte te controleren”, zo vat Jan Klaver kort samen. Hij is beleidsmedewerker bij de PVE. “De PVE is het werkapparaat van PVV en PPE resp. het Productschap Vee en Vlees en het Productschap Pluimvee en Eieren”, legt hij uit. De aanloop naar en het bereiken van de artikel-10-status voor de ziekte van Aujeszky is in een apart project aangepakt met Klaver als project-leider. Het PVV nam de slotbeslissing over de artikel-10-status die uiteindelijk door het ministerie van LNV is aangevraagd in Brussel. “In de voorbereiding is uitgebreid gesproken met alle partijen binnen de sector”, zegt Klaver. “Van varkenshouder tot en met slager. Naast regelgever en uitvoerder is het productschap ook verantwoordelijk voor de financiering van de bestrijding van de ziekte van Aujeszky.”

Zijn er diverse belangen?

“De ziekte van Aujeszky veroorzaakt vruchtbaarheidsstoornissen, longproblemen, zenuwverschijnselen en groeivertraging. De primaire sector begon zelf begin jaren '90 plannen te smeden om deze besmettelijke ziekte uit te roeien, en er net als sommige andere EU-landen vrij van te worden. Daarbij werd de handel een belangrijke partij, evenals de vleesverwerkende industrie. Want als het gaat om certificeren van export, bijvoorbeeld slachtbijproducten, stellen

derde landen eisen aan het certificaat en aan de status. Bij de artikel-9-status met vaccineren was dat helder: mèt vaccineren heb je de ziekte niet en kun je altijd duidelijk certificeren. Het product was veilig. Als je zoals bij de artikel-10-status ophoudt met vaccineren, is het product ook nog steeds veilig, tenzij er een uitbraak komt. Dan kun je dat certificaat niet meer geven. Dat is een risico voor de export. De handel in vlees en vleesproducten was aanvankelijk dus wat huiveriger dan de primaire sector. De handel in levende dieren zag het aantal omringende landen met artikel-10-status toenemen, en wilde zelf ook graag naar een hogere status, ofwel geen handelsbeperkingen.”

‘de sector bespaart 20 miljoen euro per jaar’

Wat betekent de artikel-10-status in de praktijk?

“In de artikel-9-status was het alleen maar mogelijk om fok- en gebruiksdieren te exporteren (volgens de EU-regels) naar een land dat de artikel-10-status had als je een soort toevoegstal (quarantainestal) had. Alleen de bedrijven met een zogenaamde A-status konden daaraan voldoen. Die A-bedrijven konden dus vleesbiggen exporteren. Bijvoorbeeld naar Duitsland, onze grootste markt. En dan moest de koppel ook nog 14 dagen voor export bemonsterd zijn. Met de artikel-10-status hebben we dezelfde status als Duitsland, en hebben we geen extra

beperkingen meer. Er is nu vrij verkeer. Qua export van fok-en gebruiksvarkens is er geen verschil tussen A- en B-bedrijven. Alle bedrijven met zeugen kunnen nu zonder beperkingen exporteren.”

Is de indeling in A-, B-, C-, D-, E- en F-bedrijven nu verdwenen?

“We kennen als productschap de verordening Varkenslevering. Die regelt het aantal contacten dat je als bedrijf met een ander bedrijf mag hebben. Dit om bij een onverhoopt binnengeslopen virus de verspreidingsrisico's te beheersen. Als A-bedrijf zit je in de top van de fokkerijpiramide. Dan moet je aan allerlei extra voorwaarden voldoen voor wat betreft toevoegstal, quarantainestal, de extra monsternamen voordat je dieren toevoegt aan je bedrijf. En het aanvoeren vanaf andere bedrijven is uiterst beperkt. Daar staat tegenover dat zo'n A-bedrijf aan een onbeperkt aantal andere bedrijven dieren mag leveren. Behalve de A-, B- en D- bedrijven zijn er ook nog C-, E- en F-bedrijven, maar dat zijn afgeleiden. Hoe dan ook, de indeling en systematiek blijven bestaan, omdat ze niet alleen van toepassing zijn op de ziekte van Aujeszky maar ook op andere ziekten.”

Wat zijn de voordelen van de artikel-10-status?

“Stoppen met vaccineren, geen exportonderzoeken, geen administratieve rompslomp. Al met al besparen we nu in totaal 20 miljoen euro per jaar. En hoewel we nog maar heel kort die artikel-10- status hebben, constateer ik over de eerste paar

weken van januari al dat 12,5 procent meer biggen zijn afgezet naar Duitsland. En er zijn minder vleesbiggen gegaan naar verder weg liggende landen. Vanuit de optiek van welzijn is dat ook alleen maar goed. Onze belangrijkste concurrent in Duitsland is Denemarken. We zien in januari ook al een prijseffect in de markt. Denemarken heeft bewust de biggenprijzen verlaagd, en van onze exporteurs horen we dat de plus op de Duitse markt er nu af is.”

Heeft de artikel-10-status ook nadelen?

“Mijn grootste zorg is dat onze alertheid wegzakt. Als PVV blijven we scherp door te blijven oefenen in de bestrijding van de ziekte. Daar betrekken we ook andere

partijen bij. Als we bij de PVV een telefoontje krijgen over een uitbraak, moeten we precies weten wat te doen. En dat geldt ook voor de GD! Maar het PVV is niet de enige partij die alert moet blijven. Elke varkenshouder en elke dierenarts moet ook op scherp staan. Is er iets bijzonders met mijn varkens? Is er iets afwijkends met mijn rondlopen, maar vraag er altijd een deskundige bij, uw dierenarts. En als die het niet helemaal vertrouwt: Laat dan een dier onderzoeken. Dat geeft rust, dat geeft zekerheid.”

‘PVV moet continu op scherp staan’

Vervalt de artikel-10-status bij een uitbraak?

“Dat hoeft absoluut niet. Het hangt er vooral van af of we in zo'n geval de andere lidstaten kunnen overtuigen dat we de uitbraak goed aanpakken en onder controle hebben. Voor het betreffende gebied wordt uiteraard de status opgeschort. Onze inzet voor de rest van Nederland is dat op zo'n moment het vrije verkeer mogelijk blijft. Bij de communicatie naar andere landen speelt dan het ministerie van LNV een belangrijke rol, evenals bij de handhaving ten tijde van de bestrijding. Bijvoorbeeld de handhaving van een vervoersbeperking of een vervoersverbod. Ook heeft het ministerie de kaders goedgekeurd waarbinnen het PVV de bestrijding uitvoert op het moment van uitbraak van de ziekte van Aujeszky. Brussel stelt de kaders voor het verkrijgen van een bepaalde status. Brussel levert spelregels over het verkeer in levende dieren, van levende producten en van vlees. De status bepaalt welk pakket aan handelsvoorwaarden voor jou van toepassing is. Brussel schrijft overigens niet voor hoe we de ziekte van Aujeszky moeten bestrijden.”

Wat is het plan van aanpak bij een uitbraak?

“We hebben een draaiboek. Het PVV is verantwoordelijk voor de uitvoering van de bestrijding. Veel opdrachten daaruit zijn belegd bij de GD. Een aantal bij het CVI, bij het CBD, de AID. Elke lidstaat is verantwoordelijk voor zijn eigen aanpak. De meeste lidstaten gaan in geval van een uitbraak dieren ruimen. Nederland kiest voor een andere lijn. Wij willen geen gezonde dieren ruimen. Want met gezonde beschermde dieren is helemaal niets mis, niet met de dieren, niet met het vlees. We gaan eerst direct het besmette bedrijf isoleren (een straal van 10 km) en vervolgens vaccineren om het virus tot stilstand te brengen. Wellicht dat we hiermee op termijn een voorbeeld kunnen zijn voor andere landen. En wellicht een voorloper qua aanpak van de bestrijding van andere zeer besmettelijke dierziekten waarbij tot nu toe altijd maar geruimd wordt.”

Jan Klaver, beleidsmedewerker bij PVE.

